

Samen werken voor
het jonge kind

IMPACT!

NR 1 - JAN 2015
Nieuwsbrief pedagogischpact.nl

De PACT-meter

Samen werken aan een sterke pedagogische omgeving is een uitdaging. Dat vraagt om interdisciplinair werken, om het verbinden van de werelden van onderwijs, opvang en zorg. En om het delen van expertise en het ontwikkelen van een gezamenlijke taal. Waarmee begin je, waar sta je, wat zijn realistische stappen? De proeftuinen van PACT zijn van start gegaan. Met deze vragen... èn met de PACT-meter.

De PACT-meter is een digitaal zelf-evaluatie instrument. Met de PACT-meter krijgen professionals uit onderwijs, opvang en zorg zicht op de punten die door het team waaraan zij verbonden zijn, belangrijk worden gevonden. Welke onderdelen uit de praktijk worden als sterk of zwak beoordeeld en welke moeten worden aangepakt?

IJkpunten

PACT heeft een vliegende start gemaakt met twee publicaties: 'Samen voor Alle Kinderen; Uitgangspunten en IJkpunten voor een sterke pedagogische omgeving voor jonge kinderen' en 'De pedagogische professional van de toekomst: 21st century skills van professionals 0-tot 6-jarigen'. Daarin heeft de bouwgroep van PACT - bestuurders, wetenschappers en praktijkdeskundigen - vastgelegd wat het uit onderzoek weet over kwaliteit in pedagogische voorzieningen en dat beschreven als ijkpunten. Het zijn criteria die houvast geven om de eigen praktijk te toetsen.

Proeftuinen toetsen de eigen praktijk

In PACT gaan proeftuinen op hun eigen wijze werken aan interprofessionele samenwerking. Om hen te ondersteunen in het opstellen van een werkagenda is de PACT-meter ontwikkeld. Leidinggevenden en uitvoerenden scoren hun eigen praktijk op de ijkpunten van een sterke

pedagogische omgeving. De PACT-meter is een zelf-evaluatie instrument dat direct aansluit op de twee publicaties waarmee PACT van start is gegaan.

In deze IMPACT vertelt een vensterschool in Groningen - een van de proeftuinen - hoe dat proces verloopt en tot welke aanpak het heeft geleid.

PACT-meter online

Her en der wordt de PACT-meter getest en getoetst. Het instrument komt binnenkort ook online beschikbaar. Elk team van samenwerkende professionals onderwijs, opvang en zorg kan dan de eigen situatie en wensen in kaart brengen. De input wordt online verzameld en er komt een integraal beeld retour waarmee een team aan de slag kan.

De PACT-meter wordt op dit moment uitgetest door de teams verbonden aan de proeftuinen. Belangstelling: info@pedagogischpact.nl

Proeftuin in Groningen profiteert van ‘verbetermeter’

PACT-meter geeft richting aan praktijk

Toen Vensterschool Koorenspoor uit Groningen vlak voor de zomer de mogelijkheid kreeg om een PACT proeftuin te worden, grepen ze die kans met beide handen aan. Op een zomeravond in de laatste week voor de schoolvakantie zaten de belangrijkste mensen uit deze proeftuin om tafel. Het enthousiasme was groot en er ‘borrelde van alles’. Maar de vraag: ‘hoe pakken we het precies aan’, was niet in een avond beantwoord. De PACT-meter hielp de praktijkmensen bij het vinden van de gezamenlijke speerpunten en gaf richting aan de proeftuin.

In de PACT-proeftuin Koorenspoor werken pedagogisch medewerkers uit de kinderopvang, leerkrachten onderbouw en een pedagogische coach vanuit de jeugdhulpverlening samen aan een rijke speel en leeromgeving voor kinderen van 3 tot 6 jaar. Ook ouders zijn nauw betrokken bij de pilot.

Aly Oosterwijk, voorzitter kerngroep Vensterschool en directeur van basisschool Karrepad: “De Vensterschool kent al een lange tijd een goede samenwerking in zorg, onderwijs en opvang. Ik zie deze PACT proeftuin dan

een positief pedagogisch klimaat en samen de ontwikkeling van kinderen volgen.”

Een goede procesbegeleider is essentieel bij het op tafel krijgen van de speerpunten in de aanpak, vindt Aly Oosterwijk. “Invullen kan best individueel, maar daarna heb je echt iemand nodig die je helpt de goede dingen uit de PACT-meter te halen en gezamenlijk de prioriteiten aan te brengen. En als je die eenmaal hebt, dan krijg je ook rust. Je weet dan wat je moet doen.”

en vroegschoolse educatie (VVE). De gezamenlijke ambitie van de proeftuin is inmiddels deze samenwerking te verdiepen en de pedagogische kwaliteit voor kinderen van 3 tot 6 jaar te vergroten. De aanwezige kennis wordt nog te weinig benut, zo constateert de groep mensen betrokken bij de proeftuin. Integraal werken aan een pedagogische rijke speel en leeromgeving komt de ontwikkeling van jonge kinderen ten goede, zo is de algemene verwachting.

Afstemmen met ouders

En de ambitie gaat verder. De PACT proeftuin wil een mix van kinderen van 3 tot 6 jarigen laten kennismaken, spelen en speels leren in een rijke speel-leeromgeving. Die omgeving wordt door pedagogisch medewerkers, leerkrachten en de pedagogische coach

ontworpen, in afstemming met de ouders. “En hoe we dat laatste echt samen kunnen stroomlijnen, dat is weer een speerpunt die uit de PACT-meter kwam”, laat Karin Schoolderman weten. “Ieder voor zich had goede afspraken over samenwerking met ouders, maar gezamenlijk hadden we dat nog niet scherp. Dat hebben we dus opgepakt.”

Leren kennen

Partijen op de vensterschool kenden elkaar voor het grootste gedeelte goed, maar gaat de PACT-meter ook werken als partijen voor het eerst samenwerken? Erika Santinge: “Ik kan me goed voorstellen dat je wat langer doet over de voorbereiding; in het elkaar leren kennen. Het enthousiasme om samen zaken op te pakken was hier erg groot. Ik kan me voorstellen dat in een volledig nieuwe setting men er langer over doet om te bedenken: willen we dit eigenlijk wel? En zo ja, hoe pakken we het dan echt gezamenlijk op?”

“Ieder voor zich had goede afspraken over samenwerking met ouders, maar gezamenlijk hadden we dat nog niet scherp.”

ook met name als de doorontwikkeling van onze samenwerking rondom het jonge kind. Deze kans om proeftuin te worden van PACT kwam op een goed moment. Zeker met de decentralisatie van jeugdzorg naar gemeenten in gedachten, in combinatie met de drijfveer om het nog beter te maken voor onze kinderen.”

Focus

In die doorontwikkeling was het zaak een focus aan te brengen in de samenwerking. Wat waren aandachtspunten en welke daarvan waren de moeite waard op te pakken? Karin Schoolderman, gedragswetenschapper Elker (Jeugd en Opvoedhulp) en ambassadeur van PACT: “Wij zijn met z’n allen om tafel gaan zitten en hebben de vragen beantwoord die in de meter staan. Toen de PACT-meter was ingevuld bleek al snel dat er drie dingen waren die unaniem belangrijk werden gevonden. Samenwerking met de ouders, werken aan

Concreet na de zomer

“Na de zomer bij het invullen en bespreken van de PACT-meter werd het pas echt concreet”, ondervond ook Rehanna Berenst, groepsleerkracht van basisschool Karrepad. “Door de PACT-meter werden doelen duidelijk en de aanpak gezamenlijk. De verbetermeter maakte het mogelijk om een concreet beeld te vormen van de proeftuin, de aandachtspunten en de zaken die we wilden oppakken”. Erika Santinge, projectleider van de proeftuin en werkzaam bij kinderopvangorganisatie SKSG uit Groningen vult haar aan: “Het leerde ons om gezamenlijk – dus niet alleen bijvoorbeeld vanuit BSO en Kinderopvang – te kijken waar we stonden.”

Bij de start van de proeftuin werkten de peuterspeelzaal, de kinderopbouw en de onderbouw niet samen op de groep. Wel werd afgestemd over bijvoorbeeld voor-

Vensterschool verenigt

Groningen kent verschillende Vensterscholen waarbij een basisschool samenwerkt met een groot aantal verschillende instellingen in de wijk: de twee basisscholen in de Vensterschool Koorenspoor werken samen met zestien verschillende organisaties. In de loop der tijd is de nadruk sterker komen te liggen op kleinschaligheid. Welke partijen aanschuiven, is per project afhankelijk van de vragen van de wijk. Kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en basisschool vormen een belangrijke kern.

Wetenschap

“De PACT-meter is eigenlijk niets meer en minder dan een uitwerking van de ijkpunten die zijn vastgesteld in de PACT indicatoren.” Aan het woord is Jeannette Doornenbal, lector Integraal Jeugdbeleid Hanzehogeschool Groningen en voorzitter van het wetenschapsteam van PACT. “Als je proeftuin van PACT wordt, dan is het de bedoeling om je eigen praktijk langs die ijkpunten te leggen. Het wordt dan haarfijn duidelijk hoe je ervoor staat, wat sterke en zwakke punten zijn in de samenwerking en welke van de zwakke punten je als eerste oppakt om te verbeteren.”

De PACT-meter levert handvatten voor de aanpak in de praktijk en kent drie typen vragen: Wat is belangrijk, wat zijn sterke elementen en wat zou je aan willen pakken? Jeannette Doornenbal: “Daarmee is het vooral een tool om samen tot gefundeerde en gedeelde keuzes en doelstellingen te komen. Als je het met elkaar in dialoog eens wordt over wat je aan wilt pakken en bereiken, komt de vraag: hoe denken we dat we dat kunnen bereiken in onze proeftuin? Eigenlijk gaat het om het formuleren van een goed onderbouwde verwachting: we verwachten dat we dit of dat in de praktijk gaan zien, als we in onze proeftuin dit of dat gaan doen. Het gaat dus om het formuleren van kleine experimenten op basis van een goed onderbouwde vraag- en doelstelling.”

“Bij het invullen van de PACT-meter en de daarop volgende prioritering en vaststellen van de aanpak heb je wel een goede procesbegeleider nodig om het proces in goede banen te leiden”, vindt Jeannette Doornenbal. “Bovendien moet het worden ingevuld door de mensen van de werkvloer en dan het liefst door mensen die in de praktijk al wel enige vorm van samenwerking kennen. Samen met een goed procesbegeleiding kom je dan echt tot gefundeerde en gedeelde doelstellingen.”

PACT

Proeftuinen gestart

Teams van leerkrachten, pedagogisch medewerkers en zorgverleners die gezamenlijk, vanaf de werkvloer, bouwen aan een sterke pedagogische omgeving voor jonge kinderen. Professionals die elkaars toegevoegde waarde leren kennen, die ontdekken dat ze complementair zijn, die van en met elkaar leren. Hieraan draagt Pact bij door verspreid over het land proeftuinen mogelijk te maken. In Groningen, Nijmegen, Apeldoorn, Almere en Middelburg staat zo'n proeftuin al in de steigers. Amsterdam en Schagen volgen binnenkort.

Elke proeftuin gaat aan de slag met een eigen thema. De ijkpunten voor een sterke pedagogische omgeving vormen de referentie. Professionals kijken samen naar 'wat vinden we het meest belangrijk, wat is al gerealiseerd, wat verdient aandacht, wat gaan we aanpakken?'

Proeftuinen uitgelicht

Apeldoorn heeft een proeftuin waar ook de sterrenschool aan meedoet. Er is hier al een intensieve samenwerking tussen de medewerkers van school en kinderopvang, maar de zorg voor 0-4 jaar en 4-12 jaar zijn nog aparte werelden. Een mooie kans om de 'T-shape professional' op de sterrenschool verder te ontwikkelen.

Nijmegen/ Lent gaat door met de inzet van jeugdhulp in de klas als coach van leerkrachten en ouders en ondersteuner van het kind. Nu ook voor de jonge kinderen.

Middelburg, een kindcentrum dat net is gestart zet het team centraal: hoe maken we van drie teams er één? Hoe benutten we optimaal elkaars kwaliteiten? Hoe gaan we werken als een professionele leergemeenschap?

Almere kiest er voor om in één wijk de samenwerking tussen de professionals te versterken. De gemeente is sterk betrokken. Centrale vraag: hoe combineer je praktisch en beleidsmatig de doelen van Integrale Kindcentra (IKC), passend onderwijs en kind nabij zorg? Ook het expertise-netwerk Jonge Kind dat in Almere is opgericht gaat meedoen met Pact.

Over de proeftuin in **Groningen** leest u op pagina 2 en 3 van deze nieuwsbrief.

Wetenschappelijke begeleiding

Alle proeftuinen doen mee met de landelijke monitor Interprofessioneel werken die Ruben Fukkink vanuit de HVA en UVA inzet. In januari vindt lokaal de nulmeting plaats. Van elke proeftuin wordt gedurende het verloop een case study gemaakt; wat is de aanpak, wat zijn de succes- en faalfactoren en wat zijn leerervaringen voor anderen? Elke proeftuin krijgt een eigen wetenschapper die input levert, meedenkt en kritisch volgt. De case studies worden gecoördineerd door het NJI. Lees meer over de proeftuinen op www.pedagogischpact.nl

Over PACT

PACT is een project van Het Kinderopvangfonds en bouwt voort op eerdere projecten als Andere Tijden in opvang en onderwijs en Alert4you.

- Pact maakt deel uit van de regiegroep van het initiatief Kindcentra 2020
- Pact is betrokken bij de Kopgroep Wethouders voor Kindcentra
- Pact heeft een Adviesgroep met vertegenwoordigers van de branches primair onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp en gemeenten

Colofon

IMPACT is een uitgave van PACT. PACT is een landelijk innovatieproject dat werkt aan de versterking van de pedagogische omgeving voor jonge kinderen. PACT legt de focus op de werkvloer waar pedagogische, educatieve en zorgmedewerkers nauw samenwerken. Het project werkt aan de pedagogische professionals van de toekomst, in een PACT van praktijk, wetenschap en beleid

Deze eerste IMPACT is de start van een serie katernen waarin we u op de hoogte houden van de ervaringen in de PACT-proeftuinen.

Contact

Info@pedagogischpact.nl

Projectleiding:

Anki Duin
06 53 93 20 36

Gerdi Meyknecht
06 55 37 77 19